

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II,
Комунальний заклад вищої освіти «Академія культури і мистецтв»
Закарпатської обласної ради

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
Transcarpathian Hungarian Institute. Ferenc Rakoczi II,
Municipal Institution of Higher Education
«Academy of Culture and Arts» of the Zakarpattia Regional Council

НАУКОВІ ЗАПИСКИ ACADEMIC NOTES

**Серія:
Педагогічні науки**

**Series:
Pedagogical Sciences**

**Випуск 11 (2025)
Edition 11 (2025)**

**Ужгород – 2025
Uzhhorod – 2025**

УДК 08(477.87):37
Н 34

ISSN 2786-6912 (Print)
ISSN 2786-6904 (Online)
DOI: 10.59694

*Друкується за рішенням вченої ради Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці II
(протокол № 5 від 30.01.2025 року)*

*Друкується за рішенням вченої ради Комунального закладу вищої освіти
«Академія культури і мистецтв» Закарпатської обласної ради
(протокол № 6 від 04.02.2025 року)*

Н 34 **Наукові записки.** Серія : Педагогічні науки. Випуск 11 / Ред. кол.: В. Ф. Черкасов,
О. А. Біда, Н. І. Шетеля та ін. Ужгород-Кропивницький : Видавництво «Код». 2025.
162 с.

ISBN 978-617-653-092-3

Збірник призначений для використання науковцями, викладачами, аспірантами, студентами. У виданні Наукові записки. Серія : Педагогічні науки висвітлено результати досліджень із широкого кола проблем. Збірник орієнтований на розкриття сучасних тенденцій вивчення історії освіти, мистецтвознавства, педагогіки та психології. Основна мета видання – надати можливість, насамперед, молодим вченим опублікувати результати наукових досліджень у педагогічній галузі.

Рецензенти:

Олексюк О. М., доктор педагогічних наук, професор (м. Київ).
Зорочкіна Т. С., доктор педагогічних наук, професор (м. Черкаси).

«Наукові записки. Серія: Педагогічні науки» включено до Переліку наукових фахових видань України категорії «Б» (галузь знань: Освіта/Педагогіка), згідно з Наказом Міністерства освіти і науки України № 491 від 27.04.2023.

Збірник зареєстровано в міжнародних наукометричних базах **Index Copernicus, Google Scholar, WorldCat, Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського**, публікаціям присвоюється ідентифікатор цифрового об'єкта DOI

Редколегія:

Науковий редактор:

Черкасов В. Ф.

– доктор педагогічних наук, професор Комунального закладу вищої освіти «Академія культури і мистецтв» Закарпатської обласної ради

Заступник наукового редактора:

Біда О. А.

– доктор педагогічних наук, професор Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці II

Відповідальний секретар:

Агій Я. Ю.

– кандидат економічних наук, доцент Комунального закладу вищої освіти «Академія культури і мистецтв» Закарпатської обласної ради

Редакційна колегія:

Антох Д. І.

– кандидат психологічних наук, доцент, Тираспільський державний університет, Кишинів, Республіка Молдова

Гундаренко О. В.

– кандидат філологічних наук, старший викладач Жилінського університету, Словаччина

Клім-Клімашевська А.

– доктор педагогічних наук, професор Природничо-гуманітарного університету в Седльцах, Республіка Польща

Кучай Т. П.

– доктор педагогічних наук, професор Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці II

Кучай О. В.

– доктор педагогічних наук, доцент Національного університету біоресурсів і природокористування України

Полубоярина І. І.

– доктор педагогічних наук, професор Київської муніципальної академії музики ім. Р. М. Глієра

Смирнова Т. А.

– доктор педагогічних наук, професор Комунального закладу вищої освіти «Академія культури і мистецтв» Закарпатської обласної ради

Марусинець М. М.

– доктор педагогічних наук, професор, директор департаменту освіти і науки, молоді та спорту Закарпатської обласної державної адміністрації

Мозгальова Н. Г.

– доктор педагогічних наук, професор Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського

Хусайнова Г. А.

– кандидат педагогічних наук, професор Казахського національного університету мистецтв м. Нур-Султан

Чистякова Л. О.

– доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка

Чичук А. П.

– доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри педагогіки і психології, Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці II

Шайгозова Ж. Н.

– кандидат педагогічних наук, доцент Казахського національного педагогічного університету імені Абая

Шандрук С. І.

– доктор педагогічних наук, професор Української державної льотної академії

Шетеля Н. І.

– доктор педагогічних наук, професор Комунального закладу вищої освіти «Академія культури і мистецтв» Закарпатської обласної ради

Щолокова О.П.

– доктор педагогічних наук, професор Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

Статті подано в авторській редакції

ISBN 978-617-653-092-3

© Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II, 2025

© Комунальний заклад вищої освіти «Академія культури і мистецтв» Закарпатської обласної ради, 2025

ЗМІСТ

БРИЛІН Борис Андрійович, ЧЕРКАСОВ Володимир Федорович АКСІОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ ПОЛІФОНІЧНОГО СЛУХУ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА В ПРОЦЕСІ ІНСТРУМЕНТАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ	8–13
ІВАНОВА Вікторія Вікторівна, ЛУЦА Крістіан Юрійович РОЗВИТОК ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ ЗДОБУВАЧІВ ПЕДАГОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ЯК ОСНОВА ЇХНЬОЇ ГОТОВНОСТІ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ.....	14–19
МАЛАШЕВСЬКА Ірина Анатоліївна, КОЖЕВНИКОВА Лариса Василівна, ЗАХАРЧЕНКО Алла Василівна РОЗВИТОК ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ У СТАРШИХ ПІДЛІТКІВ У ПРОЦЕСІ ЗАГАЛЬНОЇ ТА СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ	20–25
МАСЛОВ Валерій Сергійович ДИДАКТИЧНА КОМБІНАТОРИКА ТА ЕМЕРДЖЕНТ-СИНТЕЗ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	25–29
МОЛНАР Тетяна Іванівна ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ УЧНІВ: ЦІННІСНІ ЗАСАДИ В НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ.....	29–34
ОРОС Ільдіко Імріївна, БЕРГХАУЕР-ОЛАС Емьовке Ласлівна, Кучай Тетяна Петрівна РОЛЬ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ У МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ	34–39
ПРИМА Раїса Миколаївна, ПРИМА Дмитро Анатолійович, КІНАХ Неля Володимирівна ДО ПИТАННЯ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЗИЦІЇ ПЕДАГОГІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ	40–44
РАДУЛ Валерій Вікторович ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ В ПЕДАГОГІЧНИХ СИСТЕМАХ СПОЛУЧЕНИХ ШТАТІВ АМЕРИКИ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ.....	45–50
ТУШЕВА Вікторія Володимирівна ОСНОВНІ МАРКЕРИ ПОЛІКУЛЬТУРНОЇ ОСВІТИ У МИСТЕЦЬКІЙ ПРОЕКЦІЇ	51–58
ЧИЧУК Антоніна Петрівна, БІДА Олена Анатоліївна, ГУТТЕРЕР Єва Войтехівна ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДОШКІЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ У ПРОЦЕСІ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ	59–63
ШАНДРУК Світлана Іванівна, ДОУСОН Валентина Петрівна КОМУНІКАТИВНА КУЛЬТУРА ВИКЛАДАЧА ВИЩОЇ ШКОЛИ.....	64–68
БОРОЗЕНЕЦЬ Наталія Сергіївна ІННОВАЦІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК КОМПОНЕНТ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ-АГРАРІЇВ	68–72
ВИШПІНСЬКА Ярина Маноліївна СОЦІОКУЛЬТУРНА І КОМУНІКАТИВНА СПРЯМОВАНІСТЬ ПЕРДМЕТУ «МУЗИЧНЕ КРАСЗНАВСТВО».....	72–78
ГУСАЧЕНКО Оксана Петрівна МУЗИЧНИЙ СЛУХ ЯК ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ.....	79–85
КОВАЛЕНКО Анатолій Сергійович СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ ПРОСТІР ДЛЯ РЕАЛІЗАЦІЇ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА.....	86–90
КОСТОЛОВИЧ Марія Ігорівна МЕТОДОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ ТРАНСВЕРСАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ГЕОГРАФІЇ.....	91–97

МАРЄЄВ Дмитро Анатолійович ЦИФРОВІЗАЦІЯ ЯК КЛЮЧОВИЙ ЧИННИК МОДЕРНІЗАЦІЇ ОСВІТИ	97–103
МИМРИК Михайло Романович ХУДОЖНЬО-ТВОРЧИЙ НАПРЯМ ФОРМУВАННЯ МУЗИЧНО-ВИКОНАВСЬКОЇ КОМУНІКАТИВНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ	103–109
ПУХАЛЬСЬКА Галина Анатоліївна СИСТЕМА НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В США ТА ЄС	109–115
СТРИЛЕЦЬ-БАБЕНКО Олена Володимирівна ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДО ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДІВ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ.....	115–120
ТИМЧЕНКО Світлана Василівна ТЕНДЕНЦІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ: ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ОСВІТИ	120–125
ДВОРСЬКА Альона Олегівна ПРОБЛЕМА РОЗВИТКУ ГРОМАДЯНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ АВІАЦІЙНИХ ФАХІВЦІВ	125–129
ЛІ Лілі ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ЛІДЕРСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА	129–135
ЛЮ Хань ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	135–140
ЛОНЧАК Олександр Анатолійович ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ДО УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ УЧНІВ ПРОФІЛЬНОЇ ШКОЛИ В ТЕРМІНОЛОГІЧНОМУ АСПЕКТІ.....	141–146
ЧЖАН Геґе ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА	146–152
ЧЕНЬ Жунхао ФОРМУВАННЯ УПРАВЛІНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ТЕОРЕТИЧНИХ ПІДХОДІВ ДО ЗМІШАНОЇ ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ.....	152–156
ЧОПАК Єва Василівна КУЛЬТУРНЕ РІЗНОМАНІТТЯ ЯК РЕСУРС ДЛЯ РОЗВИТКУ МОВЛЕННСВИХ НАВИЧОК ОСОБИСТОСТІ	157–161

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Козира С. Культурологія. Київ: Медицина, 2017. 350 с.
2. Кочубей Н. Соціокультурна діяльність. Суми: Університетська книга, 2015. 122 с.
3. Лозовий В. Українська культура. Київ: Право, 2021. 400 с.
4. Методика викладання культурологічних дисциплін /Уклад. А. Литвиненко. Полтава: ПНПУ ім. В. Г. Короленка, 2020. 200 с.
5. Стинська В. Методика викладання у вищій школі. Івано-Франківськ: ПНУ ім. В. Стефаника, 2022. 180 с.
6. Теслюк В., Ковальчук Т. Технології соціально-педагогічної діяльності. Київ: Ліра-К, 2020. 360 с.
5. Stynska, V. (2022). *Metodyka vykladannya u vyshchyy shkoli*. [Teaching methods in higher education]. Ivano-Frankivsk.
6. Teslyuk, V., Kovalchuk, T. (2020). *Tekhnolohiyi sotsial'no-pedahohichnoyi diyal'nosti*. [Technologies of social and pedagogical activity]. Kyiv.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

МАСЛОВ Валерій Сергійович – професор кафедри соціокультурної діяльності «Академії культури і мистецтв» Закарпатської обласної адміністрації

Наукові інтереси: педагогіка, психологія, культурологія, риторика, етикет, військова педагогіка і психологія.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

MASLOV Vaerliy Serhiyovych – Professor of the Department of Socio-Cultural Activities of the «Academy of Culture and Arts» of the Transcarpathian Regional Administration.

Circle of scientific interests: pedagogy, psychology, cultural studies, rhetoric, etiquette, military pedagogy and psychology.

Стаття надійшла до редакції 18.01.2025 р.

REFERENCES

1. Kozyra, E. (2017). *Kul'turolohiya*. [Culturology]. Kyiv.
2. Kochubey, N. (2015). *Sotsiokul'turna diyal'nist*. [Socio-cultural activity]. Sumy.
3. Lozovy, V. (2021). *Ukrayins'ka kul'tura*. [Ukrainian culture]. Kyiv.
4. *Metodyka vykladannya kul'turolohichnykh dysyplin*. (2020). [Methodology of teaching cultural disciplines]. Poltava.

УДК 373.091.279.7(477)

DOI: https://doi.org/10.59694/ped_sciences.2025.11.029

МОЛНАР Тетяна Іванівна –

доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри теорії та методики початкової освіти

Мукачівського державного університету

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9082-4868>

e-mail: tetjana_molnar@ukr.net

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ УЧНІВ: ЦІННІСНІ ЗАСАДИ В НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ

МОЛНАР Тетяна Іванівна. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ УЧНІВ: ЦІННІСНІ ЗАСАДИ В НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ

У статті порушується проблема оцінювання результатів навчання здобувачів початкової освіти в умовах реалізації Концепції «Нова українська школа». Здійснено аналіз наукової літератури з окресленої проблематики, представлено нормативно-правову базу, яка визначає зміни в підходах до оцінювання. З'ясовано, що отримання даних про результати навчання учнів здійснюється через формувальне та підсумкове оцінювання.

Ключові слова: оцінювання, формувальне оцінювання, підсумкове оцінювання, результати навчання, Свідоцтво досягнень, Нова українська школа.

MOLNAR Tetiana Ivanovna. STUDENTS' LEARNING EVALUATION: VALUE-BASED PRINCIPLES IN THE NEW UKRAINIAN SCHOOL

The author of the article has raised the problem of evaluating the learning results of primary school students in the context of the implementation of the New Ukrainian School Concept. The author has analyzed the scientific literature on this issue and presented the regulatory framework that determines changes in approaches to evaluation. It has been found that data on student

learning results is obtained through formative and summative assessment. Formative assessment is aimed not only at determining the level of students' achievements, but also at stimulating their personal development, which is the basis for building an individual educational trajectory. Summative assessment, in its turn, focuses on correlating learning outcomes with the mandatory requirements set out in the State Standard of Primary Education and the educational program.

The author has also emphasized the transition from the point system to the usage of grades that express the evaluative judgment and the level of learning outcome. It has been established that the basis for formulating evaluative judgments is the indicative assessment framework and expected results, which are determined at the level of educational programs and meet the goals of the New Ukrainian School.

Attention has been focused on the importance of self-assessment and mutual assessment as processes that promote students' reflection, help them better understand their strengths and weaknesses, and stimulate further self-improvement, active participation in the educational process, and the formation of key competencies.

It has been concluded that the assessment system in the New Ukrainian School contributes not only to recording students' achievements, but also makes it possible to track their progress, increase motivation to learn, ensure individualization of the educational process, and create conditions for achieving better learning outcomes at each stage of student development.

Keywords: *assessment, formative assessment, summative assessment, learning outcomes, Certificate of Achievement, New Ukrainian School.*

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Питання якості освіти в сучасних умовах набуло особливого значення, оскільки освітня система зіштовхується з численними викликами, пов'язаними із суспільними трансформаціями, реформуванням школи та новими запитами до підготовки підростаючого покоління. Сьогодні суспільство потребує особистостей, які вміють свідомо визначати мету своєї діяльності, мотивовані до навчання, здатні самостійно вирішувати проблеми, володіючи необхідними знаннями, а також ефективно співпрацювати з іншими. У цьому контексті оцінювання результатів навчання відіграє ключову роль, адже воно не лише фіксує рівень знань і вмінь здобувачів освіти, але й стає важливим інструментом мотивації, саморозвитку та вдосконалення освітнього процесу.

Особливо важливим є питання оцінювання в початковій школі, адже саме на цьому етапі закладаються основи для подальшого навчання і розвитку особистості дитини. Початкова освіта відіграє ключову роль у формуванні компетентностей, свідомого ставлення до навчання, а також здатності учнів до самостійної роботи та співпраці в команді. З огляду на це, оцінювання результатів навчання має бути спрямоване на підтримку індивідуального прогресу учня, врахування його потреб та можливостей. Такий підхід передбачає вихід за межі традиційної перевірки знань на користь формувального оцінювання, яке не лише визначає досягнення, а й допомагає дитині усвідомлювати власний прогрес,

надихаючи її на подальше самовдосконалення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема оцінювання результатів навчання здобувачів освіти є ключовою у сучасній педагогічній теорії та практиці. Упродовж останніх десятиліть питання мети, завдань і методів оцінювання досліджували як сучасні науковці, так і класики педагогічної думки, серед яких: Ш. Амонашвілі, Н. Бібік, І. Зайченко, О. Локшина, В. Омельченко, С. Мельничук, Т. Мотуз, О. Савченко, В. Сухомлинський, М. Фіцула, О. Щербак та ін.

Численні наукові розвідки (Н. Ларіонова, О. Онопрієнко, Н. Стрельцова, О. Фідкевич) свідчать про зміну парадигми оцінювання, яке повинно сприяти всебічному розвитку особистості дитини, забезпечуючи підтримку її індивідуального прогресу та сприяючи формуванню необхідних компетентностей для успішної адаптації в сучасному світі. Дослідження Т. Жуковської, Н. Орел, Н. Морзе фокусуються на впровадженні формувального оцінювання як ефективного інструменту підтримки індивідуального прогресу здобувачів освіти. Праці І. Коберник, В. Топол підкреслюють важливість інтеграції нових форм і технік оцінювання, які дозволяють учням активніше долучатися до означеного процесу й відчувати відповідальність за власне навчання. Відтак, сучасні дослідження одностайно підтверджують необхідність переосмислення підходів до оцінювання результатів навчання, спрямовуючи його на підтримку індивідуального розвитку кожного учня,

формування ключових компетентностей і мотивацію до навчання.

Мета статті – окреслити особливості оцінювання результатів навчання здобувачів початкової освіти в умовах реалізації Концепції «Нова українська школа».

Виклад основного матеріалу дослідження. В умовах реформування сучасної освіти оцінювання має бути не лише інструментом фіксації досягнень учнів, а й засобом підтримки їхнього індивідуального розвитку, формування ключових компетентностей та виховання цінностей [4].

Нормативно-правовою базою, яка визначає зміни в системі оцінювання результатів навчання здобувачів освіти, є: Закон України «Про освіту» (2017 р.); Закон України «Про повну загальну середню освіту» (2020 р.); Концепція «Нова українська школа» (2016 р.); Державний стандарт початкової освіти (2018 р.); Наказ МОН України від 13.07.2021 р. № 813 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти». Зокрема, в Законі України «Про повну загальну середню освіту» підкреслюється, що кожен учень має право на справедливе, неупереджене, об'єктивне, незалежне, недискримінаційне та добросовісне оцінювання результатів свого навчання, незалежно від форми здобуття освіти [3]. Правове визначення оцінювання як невід'ємного складника освітнього процесу підкреслює важливість створення умов, за яких молодші школярі матимуть можливість отримувати справедливу та об'єктивну оцінку своїх навчальних досягнень, що сприятиме їхньому розвитку та мотивації до подальшого навчання.

Слід зазначити, що оцінюванню підлягають як результати навчання учня, так і процес їх досягнення. Згідно з пунктом 22 статті 1 Закону України «Про освіту», результати навчання – це сукупність знань, умінь, навичок, способів мислення, цінностей, поглядів та інших особистісних якостей, які формуються під час навчання, виховання й розвитку. Вони можуть бути ідентифіковані, сплановані, виміряні та оцінені, а також продемонстровані учнем після завершення освітньої програми або окремих її складових [2]. Результати навчання умовно поділяються на дві основні категорії:

1. *Об'єктивні результати навчання* – включають знання про предмети й явища навколишнього світу, взаємозв'язки й відношення між ними; уміння й навички оперувати знаннями; здатність застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях. Ці результати відображаються в обов'язкових

або очікуваних результатах навчання, визначених в освітній програмі.

2. *Особистісні надбання учня* – проявляються у процесі досягнення результатів навчання і охоплюють такі якості, як активність, ініціативність, старанність, наполегливість, комунікабельність, здатність до співпраці, самостійність, відповідальність, а також формування ціннісних ставлень.

Варто зауважити, що в Новій українській школі змінено підходи до вираження оцінки. На зміну бальній оцінці навчальних досягнень учнів використовується оцінка, яка виражає *оцінювальне судження*, і оцінка, яка виражає *рівень результату навчання*. Задля уніфікації термінів та зручності їх використання у практичній діяльності пропонується оцінювальне судження називати *вербальною оцінкою*, оцінювальне судження із зазначенням рівня результату – *рівневою оцінкою*. Обидві оцінки можна виражати як усно, так і письмово [8].

Зокрема, вербальна оцінка формулюється у вигляді лаконічних, чітких, об'єктивних і доброзичливих висловлювань, які підтримують позитивний емоційний стан дитини та сприяють створенню ситуації успіху. У процесі такого оцінювання доцільно акцентувати увагу на індивідуальному прогресі учня, порівнюючи його результати із попередніми, й уникаючи порівнянь з іншими учнями.

Згідно з методичними рекомендаціями Міністерства освіти і науки України у 1–2 класах результати навчання оцінюються виключно *вербальною оцінкою*; у 3–4 класах дозволяється використовувати як *вербальну*, так і *рівневу оцінку*, яка позначається літерами:

- В – високий рівень;
- Д – достатній рівень;
- С – середній рівень;
- П – початковий рівень.

У Додатку 1 до Наказу МОН України № 813 представлено «Орієнтовну рамку оцінювання результатів навчання здобувачів початкової освіти», яка забезпечує точність та об'єктивність оцінювання [6]. Важливо, що результати оцінювання є конфіденційною інформацією, доступною лише для учня та його батьків (або осіб, які їх замінюють).

Як зазначено в Державному стандарті початкової освіти [1], отримання даних про результати навчання учнів здійснюється через:

1) *формувальне оцінювання*, метою якого є відстеження особистісного розвитку учнів, їхнього поступу у засвоєнні навчального досвіду як основи компетентності, а також

формування індивідуальної освітньої траєкторії;

2) підсумкове оцінювання, яке спрямоване на співвіднесення навчальних досягнень учнів із обов'язковими / очікуваними результатами, визначеними Державним стандартом або освітньою програмою.

Формувальне оцінювання має описовий характер і виражається вербальною оцінкою. Основою для формулювання оцінювальних суджень є орієнтовні рамки оцінювання та очікувані результати, визначені освітньою програмою. Вчитель співвідносить виконане завдання учня із запланованим результатом, конкретизує його залежно від змісту завдання та формулює відповідне оцінювальне судження, яке може бути як усним, так і письмовим. До прикладу, в орієнтовних рамках назначено: *«Знаходить способи подолання виявленої утрудненості за наданими орієнтирами»*; на його основі вчитель формулює судження: *«Ти правильно обрав пам'ятку для пояснення способу обчислення, водночас дотримуйся послідовності дій»*.

Оцінювальні судження повинні розкривати суть досягнутого результату відповідно до конкретних очікувань і водночас мати конструктивний характер. Замість узагальнених висловів на зразок *«Молодець!»*, *«Чудово!»* варто зазначати деталі: *«Іменники в тексті визначено правильно, але перевірка написання слів у рядку...»*, або *«Дякую за старанність, хід розв'язання задачі обрано правильно, проте повтори способи обчислення на с. 34»*. Особистісні досягнення учнів також є об'єктом формувального оцінювання. Вчитель може оцінювати такі показники, як активність на уроці, старанність, зосередженість на виконанні завдань тощо.

Особливу увагу слід приділяти процесу самооцінювання. Самооцінювання відбувається перед оцінюванням роботи вчителем. Його ефективність залежить від того, наскільки учні вміють оцінювати інших, оскільки самооцінювання тісно пов'язане із взаємооцінюванням [5].

У рамках формувального оцінювання після завершення певної теми чи розділу рекомендовано проводити тематичні діагностувальні роботи. Їх результати дозволяють вчителю визначити рівень засвоєння програмового матеріалу учнями та, за необхідності, оперативно коригувати освітній процес.

До прикладу, з читання тематичні діагностувальні роботи можуть включати:

- аудіювання (2-4 кл.);
- читання вголос (1-4 кл.);
- читання мовчки (3-4 кл.);

- читання напам'ять (2-4 кл.);
- роботу з літературним твором (2-4 кл.).

З української мови:

- діалог (усно/письмово, 2-4 кл.);
- письмовий переказ (3-4 кл.);
- усний твір (2-4 кл.);
- письмовий твір (4 кл.);
- списування (1-4 кл.);
- диктант (2-4 кл.);
- роботу з мовними одиницями (2-4 кл.).

З математики:

- завдання на виявлення обчислювальних навичок;

- розв'язування рівнянь, задач;
- оперування величинами тощо.

З інтегрованого курсу *«Я досліджую світ»* тематичні діагностувальні роботи можуть містити:

- тестові завдання закритого й відкритого типів;
- практичні роботи з картами, приладами, моделями;
- графічні роботи тощо.

Комбінації навчальних завдань у діагностувальних роботах педагог може визначати самостійно з урахуванням дидактичної доцільності їх поєднання. Тематичні діагностувальні роботи з предметів вивчення таких освітніх галузей, як *«Технологічна»*, *«Інформатична»*, *«Мистецька»* і *«Фізкультурна»*, а також з курсів за вибором, зазвичай, не проводять. Результатами оцінювання тематичних діагностувальних робіт є оцінювальні судження з висновком про сформованість кожного результату навчання, який діагностується на даному етапі навчання. Наприклад: *«Списування виконано переважно правильно, проте зверни увагу, що перенос однієї букви слова в наступний рядок не допускається»*. Отримані результати є конфіденційною інформацією, яка надається виключно учневі та його батькам особисто. На наступному уроці після проведення діагностувальної роботи необхідно організувати аналіз виконаних завдань та роботу над помилками. Така діяльність є важливим елементом забезпечення зворотного зв'язку, що сприяє виявленню індивідуального прогресу дитини в навчанні.

Метою ж підсумкового оцінювання є визначення того, наскільки фактичні результати навчання учнів відповідають очікуванню. Об'єктом підсумкового оцінювання є досягнуті учнем результати навчання за рік. Підставою для підсумкового оцінювання можуть бути: результати виконання тематичних діагностичних робіт, спостереження вчителя в процесі формувального оцінювання, а також записи

оцінювальних суджень щодо результатів навчання. Таким чином, підсумкове оцінювання є узагальненням всіх результатів учня за навчальний рік [7].

Документом, що надає детальну інформацію про навчальний поступ молодшого школяра, є *Свідоцтво досягнень*. В документі подається розгорнута характеристика результатів навчання за рік. Примірні зразки Свідоцтва досягнень для учнів 1-2 класів та 3-4 класів містяться в Додатках 2 і 3 Наказу МОН України від 13.07.2021 р. № 813 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти». Ці зразки є орієнтовними й можуть бути доповнені відповідно до особливостей освітньої програми ЗЗСО.

Підсумкове оцінювання не є протилежним до формувального, оскільки має враховувати його результати. Обидва види оцінювання взаємопов'язані та становлять єдину цілісну систему.

Висновки та перспективи подальших розвідок. В умовах реалізації Концепції «Нова українська школа» оцінювання результатів навчання здобувачів початкової освіти набуває нового змісту та підходів, орієнтуючи освітній процес на розвиток ключових компетентностей та індивідуалізацію навчання. Формувальне та підсумкове оцінювання виступають важливими інструментами, які не лише фіксують досягнення учнів, а й стимулюють їхній особистісний розвиток, допомагають формувати індивідуальні освітні траєкторії та забезпечують відповідність результатів навчання вимогам Державного стандарту початкової освіти. Процес оцінювання є конфіденційним, а його результати доступні лише учневі та його батькам. Важливим є те, що оцінювання сприяє не лише вимірюванню знань, але й формуванню особистісних якостей молодших школярів, таких як активність, відповідальність, ініціативність, здатність до самостійної роботи тощо. Отже, оцінювання результатів навчання учнів є важливим інструментом для досягнення цілей освітньої реформи. Нові підходи до оцінювання здатні забезпечити персоналізований підхід до кожного учня, що дозволяє не лише оцінювати знання, а й сприяти підтримці особистісного та соціального розвитку здобувачів початкової освіти.

Перспективами подальших наукових розвідок є дослідження впливу оцінювання на пізнавальну мотивацію здобувачів початкової освіти та пошук оптимальних методів

індивідуалізації навчання з урахуванням потреб і можливостей кожного учня.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Державний стандарт початкової освіти. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-pi/ed20190816#Text>
2. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
3. Закон України «Про повну загальну середню освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
4. Концепція «Нова українська школа». URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
5. Ларіонова Н. Б., Стрельцова Н. М. Формувальне оцінювання в освітньому процесі початкової школи: навчально-методичний посібник. Видання 2-е, перероблене та доповнене. Харків: Друкарня Мадрид, 2020. 83 с.
6. Наказ МОН України від 13.07.2021 № 813 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0813729-21#Text>
7. Онопрієнко О. В. Інструментарій оцінювання результатів компетентісно орієнтованого навчання молодших школярів: методичний посібник. Київ: КОНВІ ПРІНТ, 2020. 72 с.
8. Фідкевич О. Л. Нова українська школа: теорія і практика формувального оцінювання у 3-4 класах закладів загальної середньої освіти: навчально-методичний посібник. Київ: Генеза, 2020. 96 с.

REFERENCES

1. *Derzhavnyy standart pochatkovoyi osvity*. [State standard of primary education].
2. *Zakon Ukrainy «Pro osvitu»*. [Law of Ukraine «On Education»].
3. *Zakon Ukrainy «Pro povnu zahal'nu serednyu osvitu»*. [Law of Ukraine "On Complete General Secondary Education"].
4. *Kontseptsiya «Nova ukrayins'ka shkola»* [The concept of «New Ukrainian School»].
5. Larionova, N. B., Streltsova, N. M. (2020). *Formuvальne otsynuyannya v osvith'omu protsesi pochatkovoyi shkoły*. [Formative assessment in the educational process of primary school]. Kharkiv.
6. *Nakaz MON Ukrainy vid 13.07.2021 № 813 «Pro zatverdzhennya metodychnykh rekomendatsiy shchodo otsynuyannya rezul'tativ navchannya uchniv 1-4 klasiv zakladiv zahal'noyi seredn'oyi osvity»*. [Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated July 13, 2021 No. 813 «On approval of methodological recommendations for assessing the learning outcomes of students in grades 1-4 of general secondary education institutions»].
7. Onoprienko, O. V. (2020). *Instrumentariy otsynuyannya rezul'tativ kompetentnisno oriєntovanoho navchannya molodshykh shkol'yariv*. [Toolkit for evaluating the results of competency-based learning of junior schoolchildren]. Kyiv.

8. Fidkevych, O. L. (2020). *Nova ukrayins'ka shkola: teoriya i praktyka formuval'noho otsynuvannya u 3-4 klasakh zakladiv zahal'noyi seredn'oyi osvity*. [New Ukrainian School: Theory and Practice of Formative Assessment in Grades 3-4 of Secondary Education Institutions]. Kyiv.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

МОЛНАР Тетяна Іванівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри теорії та методики початкової освіти Мукачівського державного університету.

Наукові інтереси: формування професійної компетентності майбутнього вчителя початкових класів, фахова підготовка, педагогічна май-

стерність вчителя, актуальні проблеми початкової освіти.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

MOLNAR Tetiana Ivanovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Professor of the Department of Theory and Methods of Primary Education, Mukachevo State University.

Circle of scientific interests: formation of professional competence of the future primary school teacher, professional training, teacher's pedagogical skills, current problems of primary education.

Стаття надійшла до редакції 15.12.2024 р.

УДК 378.147

DOI: https://doi.org/10.59694/ped_sciences.2025.11.034

ОРОС Ільдико Імріївна –

доктор філософії, доцент, президент

Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0001-7300-9362>

e-mail: ildiko@kmf.uz.ua

БЕРГХАУЕР-ОЛАС Емьовке Ласлівна –

доктор філософії з галузі соціальні та поведінкові науки,

доцент, доцент кафедри педагогіки, психології, початкової, дошкільної освіти

та управління закладом освіти

Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-1576-0286>

e-mail: berghauer.olasz.emoke@kmf.org.ua

КУЧАЙ Тетяна Петрівна –

доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки,

психології, початкової, дошкільної освіти та

управління закладами освіти

Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0003-3518-2767>

e-mail: tetyanna@ukr.net

РОЛЬ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ У МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

ОРОС Ільдико Імріївна, БЕРГХАУЕР-ОЛАС Емьовке Ласлівна, Кучай Тетяна Петрівна. РОЛЬ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ У МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

У статті з'ясовано найсуттєвіші шляхи формування професійної компетентності у майбутніх психологів засобами інноваційних технологій. Розкрито технології змішаного навчання, що є головним способом стимулювання ініціативної, гнучкої і відповідальної практики формування професійної компетентності у майбутніх психологів.

Ключові слова: інноваційні технології, майбутні психологи, професійна компетентність, заклади вищої освіти, конкурентоздатність фахівців.

OROS Ildiko Imrievna, BERHKHAUER-OLAS Emovke Laslivna, KUCHAI Tetiana Petrivna. THE ROLE OF INNOVATIVE TECHNOLOGIES IN FORMING PROFESSIONAL COMPETENCE IN FUTURE PSYCHOLOGISTS

Today, it is important to introduce innovative strategies and technologies into the professional training of future psychologists, to improve and form professional competence, in order to be able

Наукове видання

НАУКОВІ ЗАПИСКИ

Серія: Педагогічні науки Випуск 11

Редактор: Черкасов В. Ф.

*Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
Серія КВ № 25204-15144Р від 24.07.2022 р.
Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*

Друк з оригінал-макету замовника

8

Формат 60x84¹/. Папір офсетний. Друк різнограф.
Ум. др. арк. 18,25. Тираж 300.

Видавництво ТОВ «КОД»
25009, м. Кропивницький, вул. Соборна, 7а, тел./факс (0522)322-326
Свідоцтво державного комітету інформаційної
політики: серія ДК № 995 від 24.07.2002 року.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>